עב ב

עשין נ טוש"ע אה"ע סימן

קיט סעיף ו [וברב אלפס עוד ביבמות פי"ג דף מב וברא"ש

בפירקין סימן יד]:

תרומות הלכה ג:

עג ג מיי׳ פכ״ב מהל׳ אישות

הל' ד סמג עשין מח ולאוין כא טוש"ע אה"ע סימן

ל סעיף ג:

עד ד מיי פ״א מהלי גזילה

טוש"ע ח"מ סימן שם סעיף

:6 עה ה מיי' פ"ה מהל' איסורי מזנח הל' ז

סמג לאוין שיח שיט: סמג נחרן שינו שיט. ו מייי פ״א מהלי גירושין הלכה י סמג עשין מח

תרומות הלכה ד ועי׳

בכ"מ: בר"מ: עד ט מיי פ"ה מהל' גניבה

סעיף ב וסימן שסה סעיף ה: עם י מיי פ״ה מהל׳ היסורי

בים שיט ועי' בכ"מ:

גליון הש"ם

פשימא. עיין בר"ם מסכת תרומות:

י מיי׳ פ״ה מהל׳ איסורי מזבח הל׳ ז סמג לארן

ומאי שנא מדרבי אמי התם איכא למימר מעי

בדר' ירמיה הכא כיון דקא מפסיד כוליה

אגריה ואתא ואמר אימור קושמא קאמר:

מתני' שאהעיד רבי יוחגן בן גודגדא על

החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגם

בועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן

שאוכלת בתרומה יואם מתה בעלה יורשה

יועל המריש הגזול שבנאו בבירה שימול

את דמיו מפני תקנת השבים "ועל חמאת

הגזולה שלא נודעה לרבים שהיא מכפרת

מפני תיקון המזבח: גמ' יאמר רבא מעדותו של רבי יוחגן בן גודגדאָ יאמר מעדותו של רבי יוחגן בן גודגדאָ יאמר

לעדים סראו גם זה שאני נותן לה וחזר

ואמר לה כנסי שמר חוב זה הרי זו מגורשת

מי לא אמר ר' יוחנן בן גודגדא לא בעינן

דעתה • ה"נ לא בעינן דעתה פשיטא מהו

דתימא כיון דאמר כנסי שמר חוב זה

במולי בטליה קמ"ל אם איתא דבטליה

לעדים הוה אמר להו והאי דקאמר הכי

משום כיסופא: ועל קטנה בת ישראל:

יואילו ייחרשת לא אכלה מ"ם גזירה שמא

יאכיל חרש בחרשת וליכול יקטן אוכל

נבלות הוא גזרה שמא יאכיל חרש בפיקחת

ולאכול בתרומה דרבנן יגזירה שמא אתי

לאכולי בתרומה דאורייתא: ועל המריש

הגזול שבנאו: תנו רבנן גזל מריש ובנאו

בביְרה ב"ש אומרים מקעקע כל הבירה

כולה ומחזיר מריש לבעליו וב"ה אומרים

אין לו אלא דמי מריש בלבד משום תקנת

השבין: ועל חמאת הגזולה כו': אמר

עולא דבר תורה בין נודעה ובין לא נודעה

אינה מכפרת מ"ם פיאוש כדי לא קני ומה

מעם אמרו לא נודעה מכפרת שלא יהו

כהנים עצבין אמרי ליה רבנן לעולא והאנן

מפני תיקון המזבח תנן אמר להם כיון

דכהנים עצבין נמצא מזבח במל ורב

יהודה אמר ידבר תורה בין נודעה בין לא

נודעה מכפרת מאי מעמא יאוש כדי קני

ל) יכמות קיב: [עדיות פ״ז מ״ע ושם איתא רבי נחוניא בן גודגדאן, כ) כ״ק סו: נה. בן אירות אסן, ג) יבמות קיג: [עדיות אסן, ג) יבמות קיג: [וע" תוס' צ"ק נה. ד"ה אמר ר"ל], ד') [ע" תוס' לקמן עת. ב"ה אינון, ה) יבמות קיג:, ו) שבת קכא. יבמות קיד. נדה מו:, ו) ל"ל ריש לקיש. רש"ש, ת) פי׳ עילבא והיינו דולבקי,

> מוסף רש"י הובא בעמוד קודם

מוסף תוספות

א. ואין להפרישו. רשב"א. להעמיד ר וכדי ככ״ע לומר וכשתמצא מצווין להפרישו בתרומה דאורייתא רשב״א. אכלה. אכדה. ג. דאוכלת בגינו. מוס' יצמות ג. ד"ה ואוכלת. יבמות 5. ד״ה ואוכלת. דמות 7. ד״ה ואוכלת. T. שנאמר (מלאכי א, יג) והכאתם גזול את פסח דלית להו תקנה אף גזול לית ליה תקנה. רשב״א נה: ד״ה ואי אמרת. ה. כלומר דר״ש ורבנן . פליגי בעורות של גנב ושל בייגי בעווווז של גנב ושל גזלן אי מחשבה מטמאתן. רשנ"א נה: ד"ה ואי אמרת. ו. דשמעינן דמייאש. רש"י שס. ז. אלמא דאית ליה דיאוש קני. רכנו הרשקש. ח. משלם דו״ה ותני עלה כה״ג בחוץ . טווש כרח ואי אמרח יאוש לא קני כרת מאי עבידתיה. מוס' נ"ק סז. ד"ה אמר עולא. אלמא אף להדיוט לא
קני יאוש דהא גזותיה
וולדותיה להדיוט נינהו. רשב"ל נה: ד"ה ולי למרת, נשם הרלצ"ד. ר. גופא דברייתא [דלקמן]. תוס' נ"ק שס, יא. ואדרבא יהודה דפליג אעולא וסבר דיאוש כדי הוי יאוש. מוס׳ נ״ק שס. יב. ולעולם לפני יאוש. לש״י נ״ק סח: יג. ואפי׳ משלם תשלומי רשנ"א נה: ד"ה ואי אמרת. יד. דמשמע לכאורה דעולא אית ליה דיאוש כדי רבנו סבר בעלמא דשינוי קונה . והכא משום מצוה הבאה בעבירה. מוס' צ"ק סז. ד"ה ממר עולא. 10 [דהוי] שינוי מעשה קודם שבא לידו חיוב חלה, התם. מוס' סוכה עס. 'I. לרב יהודה. תוס׳ נ״ק שס. י∏. דפליג [הכא] אעולא וסבר דיאוש כדי הוי יאוש. תוס' נ"ק סז. אמר דאמר בין נודעה בין לא . נודעה מכפרת משום. תום׳

פסקי רי"ד

כ. ולא גרסינן [הכא]

מ"ט קסבר יאוש כדי קנה

ועע"ש בדבריהם שהאריכו.

. מדר' אמי התם איכא למימר טעי דסבר אינו מפסיד כ"א שכר אזכרות אבל הכא כיון דקא מפסיד כוליה אגריה

אימא קושטא קאמר. ואי ק' ואמאי בטהרות שעשיתי עמך ביום פלוני וכן בזבחים וכן בס"ת דר' אמי ור' אבהו כשיצא מידו אינו נאמן והא ק"ל דעד א' נאמן באיסורין בין להתיר בין לאסור שהרי האמינה תורה כל אדם על טבלו לומר מתוקן הוא וכן אשה לבעלה כדאמרינן בפ' המדיר (כתובות עב.) מנין לנדה שסופרת לעצמה שנא' וספרה לה לעצמה וכדאמרי' גבי בדיקת סכין בהלכה קמייתא דחולין (דף י:) דע"א נאמן באיסורין וכמו שהוא נאמן להתיר את האטור כך הוא נאמן לאסור את המותר וכדאמרינן (כתובות עב.) הוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה עליה משום נדה והיאך הוחזקה כ"א על פיה וכדאמרן נמי לעיל (נג.) בהלכתין ומה טעם אמרו בשוגג פטור כדי שיודיענו אלמא כי מודיע ליה דטמאתי טהרותיך ודמעתי חוליך נאמן והכי נמי אמרי בקידושין בפרק האומר (סה:) אמר אביי אמר לו ע"א נטמאו טהרותיך והלה שותק נאמן ואין לפרש והלה שותק דשתיקה כהודאה ומ״ה נאמן אלא והלה שותק שאינו יודע להכחישו ולאפוקי אם מכחישו כדפרשי התם והוכחתי ממעשה דהאי סמיא ומעשה דינאי המלך דע״א נאמן היכא דלא ידע והכא היכי אמרינן דלא מהימן. תשובה בודאי דע״א נאמן בכל האיסורין בין להתיר את האסור בין לאסור את המותר חוץ מדבר שבערוה שאין פחות משנים והכא אילו אחד אמר לו נטמאו טהרותיך הכי נמי דמהימן אלא הא דתניא אינו נאמן מפני שהיה הוא פועל בדבר ושמירת הטהרות היתה מוטל עליו ומפני זה נתן לו שכרם שיעשה בטהרה וכשאומר לו כי טהרות שעשיתי עמך נטמאו נראה כי הוא משים עצמו רשע שלא עשה פעולתו שהיתה מוטלת עליו לעשותה באמונה ומשום הכי אמר אביי כל זמן שיש בידו לטמאות נאמן ולאח״כ אינו נאמן דדמי קצת לאין אדם משים עצמו רשע ורבא פליג עליה ואמר שבכל עת שיאמר לו בפעם הראשונה נאמן אבל אדם אחר שאין שמירת הטהרות מוטלת -----עליו הכי נמי דמהימן כדאמרינן בקידושין וכדאמרן לעיל כדי שיודיענו תדע דהכי הוא דהא לא מייתי ראיה אלא מכ״ג ביוה״

ועל הקמנה בת ישראל בו'. בתרומה דרבנן איירי למ"ד אין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה כדחמרינן בריש החשה רבה (יבמות 3.) דמפרש ואוכלת בגינו תרומה בתרומה דרבנן וא"ת ולוקמה אפילו בתרומה דאורייתא דקטן אוכל נבלות הוא א וי"ל דקטן

אוכל נבלות בעיא היא בפרק חרש (שם קיד.) ולא איפשיטא אי ב"ד מלווין להפרישו או לאוב ועוד דאוכלת בגינו משמע דאפי׳ מאכילה בידים ועוד ג משמע דאפי׳ לכי גדלה אוכלת מכח זה אע"פ שעדיין לא בעל והכא לא גזרינן מרומה דרבנן אטו דאורייתא כדגזרינן בסמוך גבי חרש בפקחת דאפי׳ תאכל תרומה דאורייתא הא קטנה היא (0): **כאר** שעמא יאוש כדי לא קני. הכא סבר עולא דיאוש לא קני ובמרובה (ב"ק סז.) נמי אמר עולא מנין ליאוש שאינו קונה ד כו׳ והקשה ר"ת דבהגחל בתרא (שם קיד.) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן דגנב וגזלן אמר עולא מחלוקת בסתם ה אבל בידועי דברי הכל יאוש קונה ואומר ר״ת דבכל מקום יאוש קונה לעולא רק לענין קרבן שיהא כשר להקרבה קאמר הכא ובמרובה דלא קני משום דמלוה הבאה בעבירה היא ותדע דבסמוך פריך לעולא מגנב והקדיש מכר וטבח כו׳ ח ולא פריך מגופה אמאי פטר מד' וה' והא לאו דהקדש קטבח אי יאוש לא קני אלא ודאי יאוש לכל מילי קני רק לענין הקרבה ולהכי פריך מדתניא עלה דבחוץ חייב כרת אלמא ראוי לפתח אהל מועד הוא ואפי׳ לענין הקרבה קני יאוש וקשה לרבינו יצחק בסמוך דמסיק רבא דוולדות אינן שלו רק משעת הקדש ואליבא דעולא קאמר כדמוכח הסוגיא ואי לעולא יאוש קני הא על כרחך משעת יאוש דהיינו משעת גניבה גיזותיה וולדותיה דידיה הוו מועוד קשה דמשמע דאי יאוש קני אתי שפיר והא במרובה (ב"ק סח:) פריך אפכא ר׳ יוחנן לריש לקיש דאמר חיוביה לפני יאוש אבל לאחר יאוש שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר מגנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר כו׳ אימת אילימא לפני יאוש מי קדוש אלא פשיטא לאחר יאוש ואי יאוש

קני מאי איריא הקדיש כי לא הקדיש

נמי פטור מד' וה' דשלו הוא טובח

ושלו הוא מוכר יא וליכא לשנויי כדמשני התם "לר"ל כגון שהקדישוהו בעלים בבית גנב"ב דא"כ מאי קפריך לעולה כרת מחי עבידתיה הה מתחייב כרת שפיר דהה רחוי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים ונראה לרבינו יצחק דבכל מקום לעולה יחוש לה קנייג והחי דהגוול בתרה (שם דף קיד.) ד הוי יחוש ושינוי השם דמעיקרא משכא והשתא חי אברוא כדאמר במרובה (שם דף סו: ושם) ואע"ג דגבי קרבן נמי הוי יאוש ושינוי השם כדאמרינן נמי התם (דף סו.) מעיקרא חולין והשתא הקדש מ"מ כיון דאינו קנוי אלא מחמת שהקדיש ולא היה קנוי לו קודם פסליה רחמנא להקרבה משום מצוה הבאה בעבירה ומיהו אם היה קנוי לו קודם ההקדש לא הוה חשיב מלוה הבאה בעבירה כדמוכח בסוכה (דף ל.) דאמר להו רב הונא להנהו אוונכרי כי זבניתו אסא מן העובדי כוכבים ליגזוז אינהו כו׳ ופריך וליקננהו בשינוי השם משמע דאי

ומה קנו ליה חו לא הוה מלוה הבאה בעבירה ודוחק לומר דסבר כר' ילחק בר נחמני דלא חייש למלוה הבאה בעבירה ועוד אמרינן התם האי כשורא דמטללתא עבדו בה רבנן תקנתא מפני השבים ובסוכה לא בעינן משלכם ולא מיפסלא אלא משום מצוה הבאה בעבירה וכי קנייה במקנמא דרבנן לא חשיב מלוה הבאה בעבירה כל שכן אי קנו קנין גמור והא דאמר בריש הגחל קמא (ב"ק וד.) הרי שגול סאה של חיטין טחנה לשה ואפאה והרים ממנה חלה כילד יברך אין זה מברך אלא מנאן ™ ואע״ג דקנה קודם לכן דשנוי קונה לענין ברכה ראוי להחמיר יותר וחשיב מלוה הבאה בעבירה אע״ג דכבר קנה ™ אין להזכיר שם שמים עליו והשתא בשמעתין אי לאו ההיא דתני עלה אתי שפיר לעולא הא דפטור מד' וה' דהוי יאוש ושינוי השם דליכא למיפרך נמי אי יאוש קני כי לא הקדיש נמי

דלרב יהודה נמייח יאוש גרידא לא קני אלא יאוש ושינוי השסיט ולא חייש לטעם דמלוה הבאה בעבירה כ:

טוש"ע אה"ע סימן קלו סעיף ה [וסי קלח סעי ד]: עו ז ח מיי פ"ו מהלי הלכה ג ופ"ד מהלי גזילה הלכה א ב סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סימן שנג גמ' ה"נ לא בעינן דעתה

הנהות הב"ח (מ) רש"י ד"ה נחלה וכו׳ ניום אישר דיים ננונט אכ ביבמות נייב גם לעיל דף עייב: (ב) תום' סדייה ונ וכו' קטנה היא נ"ב עי' מ"ש ביבמות דף קיג:

פסקי רי"ד (המשך)

שהקרבן מוטל עליו לעשותו בהכשר וכשאמר פיגלתי עושה עצמו קצת רשע ור׳ אמי ור׳ אבהו נמי דמייתי הכא הכי הוא שהפועל שהיה לו לעשות הספר בנאמנות ובכשרון אומר שעשיתי בפסלות ומשים עצמו רשע ומ״ה אמרי׳ שאם יצא הספר מתחת ידו אינו נאמן אבל לעולם אחר שאין הדבר מוטל עליו נאמן לאסור את . המותר דע״א נאמז באיסוריז רא"ר אבהו הכא גוילין שלו לא עבדתים לשמן והיה פוסל הספר בכך משום דס"ל כרשב"ג דפליג עם רבנן ואמר תפילין צריכין עיבוד לשמן תפילין צויכין עיבוז לשמן וה״ה לגוילין דס״ת כדאמרן בפרקין דלעיל (מה:) בגמ׳ אבל בשלהי פרק נגמר הדין (סנהדרין מח:) אמרי׳ פלוגתא דאביי ורבא דאביי סבר כרשב"ג ורבא סבר עבוד לשמן ופסיק תלמודא כרבא עיין מה שכתבתי שם: בתני' העיד ר' יוחנן בן גודגדא על החרשת שהשיאה אכיה שהיא יוצאה כגט ועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן שאוכלת בתרומה ואם מתה בעלה יורשה ועל שיתן את דמיו ועל החטאת הגזולה שלא נודעה לרבים המזבח. פי׳ אע״פ שהשיאה אביה בקטנותה שהז קידושי

. גיטה שאע״פ שאין לה דעת וכקטנה דמיא מ״מ יש לה יד ויודעת לשמור גיטה ומשלחה ואינה חוזרת קרינא בה והרי היא כקטנה שנותנין לה אגדו ונוטלו צרור וזורקו המתגרשת בקידושי אביה מפני שיש לה יד לשמור גיטה כדאמרי [בפרק שאחר זה] (דף סד:) (בפידקין שלפני) ומשום האי טעמא נקט חרשת ולא נקט קטנה משום דבעי לפלוגי בין חרשת לקטנה לענין תרומה כדאמרי׳ לקמן ומשום האי טעמא נמי לא נקט פקחת ונתחרשה שאע"פ שהיו קידושיה קידושי תורה בעודה פקחית אפ"ה עכשיו שנתחרשה! יוציאה בגט כדאמרן ביכמות בפרק חדש (דף קיב:) ומשום דבעי לפלוגי בין קידושי חרשת לקדושי קטנה נקט חרשת: אמר רבא מעדות של ר׳ יוחנן בן גודגודא אמר לעדים ראו גט שאני נותן לה וחזר ואמר כנסי שט״ח זה מגורשת לאו מי א״ר יוחנן בן גודגודא דלא בעי׳ בגיטא דעתה הכא נמי לא בעי׳ דעתה בגיטא פשיטא מהו דתימא כיון דאמר לה כנסי שט״ח זה בטולי בטליה קמ״ל אי איתא דבטליה לעדים הוה אמר להו והאי דאמר לה הכי משום כיסופא ודוקא דאמר לעדים תחילה אבל אי לא אמר לעדים הא תנן לקמן בפרק הזורק (עח.) אמר לה כנסי שט״ח זה או שמצאתו מאחוריו קוראה והרי הוא גיטה אינו גט עד שיאמר לה הרי זה גיטיך: ועל קטנה בת ישראל וכוי. פי׳ יתומה קטנה שאין קידושיה אלא מדרבנן אם נשאת לכהן אוכלת בתרומה ובפרק האשה רבה, (לקבות 2.) מוקמי? לה בתרומה דרבנן ואם מתה בעלה יורשה דהפקר ב"ד היה הפקר והם תקנו שירשנה בהני נישואין דרבנן. ודייקי? ואילו חרשת לא אכלה הרי בחרשת קא נקיט ואמאי שבקה ונקט קטנה ש"מ דוקא קטנה שנישאת לכהן אוכלת בתרומה דרבנן אבל חרשת בת ישראל שנישאת לכהן לא אכלה בתרומה דרבנן ואע"פ שקידושיה קידושין בינה היה היה היה היה בינה בינה בינה שהיה היה היה היה היה בינה היה בין היה בין היה שהיה את היה שהיה אימל חדש מדרבנן כמו הקטנה כראמרן בפ׳ חרש דרבנן תיקנו קידושין בין לחרשת בין לקטנה: מ״ט לא אכלה גזירה שמא יאכל חדש בפקחת שגם הם קידושין דרבנן והפקחת היא בת עונשין: ויאכיל. תרומה דרבנן היא גזירה דלמא אתי להאכילה בתרומה

ומאי שנא מדרבי אמי. דאמר ליה אין אתה נאמן להפסיד ספר תורה: התם איכא למימר. דמשקר ונתכוון להקניט וסבור שלא יפסיד אלא שכר אזכרות כר' ירמיה אבל הכא גבי קלפים דיודע הוא שיפסיד כל שכרו ואתי ואתר איתר קושטא קאתר: מתנר' שהשיאה

אביה. רבותא נקט דאע"ג דקביל אביה קידושין דידה כשהיא קטנה והויא לה אשת איש גמורה אפי׳ הכי יולאה בגט ומקבלת את גיטה. ואע"ג דלית בה דעתא דאשה כי נפקא בע"כ נפקא ואין מתרלה בגירושין ואפ״ה נפקא הלכך לא בעינן דעתה: ועל הענה בת ישראל שנשאת לכהן. והיא יתומה דלא הוו נישואין אלא מדרבנן: שחוכלת בתרומה. דרבנן בהני נישוחין ולא גזרינן מידי: מריש. קורה: בירה. בית גדול: מפני **תקנת השבים.** שאם אתה מלריכו לקעקע בירתו ולהחזיר מריש עלמו ימנע מלעשות תשובה: שלה נודעה לרבים. שהיא גזולה: שהיא מכפרת. ואין לריך להביא אחרת: מפני מקנת המונח. בגמרא מפרש. ומשום הנך תרתי בתרייתה דמשום תהנה נינהו תנא ליה הכא: גבו' מעדותו של ר' יוחנן כן גודגדא. אנו למדין: אמר לעדים. שלא בפניה ראו גט זה כו׳ וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה ולא הודיעה שהוא גט: לא בעינן דעתה. דחשה דהח חרשת לית לה דעתה: וחינו חרשת. שלה השיחה אביה והיא נישאת מעלמה לכהן משגדלה: לא אכלה. בתרומה מדשני תנא במילתיה דאיירי בחרשת ושבקה ונקט קטנה שמע מינה חרשת גדולה דנשואיה דרבנן דכוותה נינהו לא אכלה ע"י קידושין דידה: מ"ט. הא נישואי חרש וחרשת נמי רבנן תקינו ביבמות בחרש שנשא (קיב:): שמא יאכיל. כהן חרש בחרשת אי שרית להאכיל פקח בחרשת אתא לאכולי חרש בחרשת. ופריך וליכול קטן חוכל נבלות הוא הך חרשת כיון דלית בה דעתא הרי היא כקטן האוכל נבילות ואיכא למ"ד ביבמות (קיד.) דאין ב"ד מלווין עליו להפרישו ואפילו בתרומה דחורייתה תיכול: גזירה שמח יחכיל חרש. כהן שחין קניינו קנין: בפקחת. שמוזהרת על החיסור הלכך גזור פקח בחרשת משום חרש

בפקחת אבל גדול בקטנה ליכא למיגזר משום קטן בגדולה דקטן לית ליה נישואין אפילו מדרבנן כדאמר ביבמות (דף קיב:) שוטה וקטן שנשאו נשים נשותיהן פטורות מן החלילה ומן היבום: וליכול. חרש בפקחת בתרומה דרבנן דאתו נשואין דרבנן ומהני לתרומה דרבנן: יאוש כדי. יאוש לבדו בלא שינוי רשות אחר היאוש: לא קני. לענין הקרבה ואפי׳ שמעינן שנחייאשו הבעלים לא קרינן ביה קרבנו: שלא יהו כהנים עלבים. שאכלו חולין שנשחטו בעורה שאסורין: נמצא מובה בעל. שנמנעין מלעבוד עבודה. ואי קשיא היאך התנו ב"ד לעקור דבר מן התורה ולפטור את זה מחטאת שהוא חייב הא אמרינן ביבמות (א) (דף 2:) שב ואל תעשה שאני דלאו מיעהר הוא: בין נודעה בין לא נודעה מכפרת. אם נתייאשו הבעלים: